

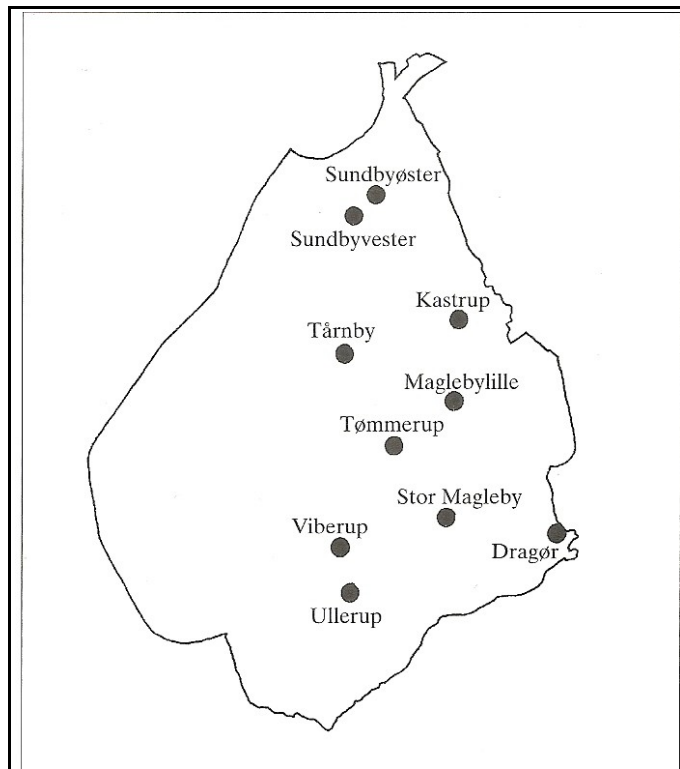
Anerne fra Amager

Alice Elisabeth Terp f.1947 og Allan Christian Terp f.1944 er født i Vanløse, mens deres mor, Anna Vitania Kleis Petersen (1912-2002) er født i Sundbyøster på Amager. Anerne til vores morfar Peter Petersen (1865-1950) har boet på Amager i mange generationer.

Derfor kunne det være interessant at finde ud af, om den del af Amagers historie der handler om de hollandske bønder, var en del af vores familiehistorie.

Hollænderne på Amager ankom omkring 1521, da Kong Christian II gennem et af Amsterdams største handelshuse forhandlede med hollandske bønder, for at få dem til at rejse til Danmark. Missionen lykkedes, og 184 hollændere bosatte sig på Amager. De blev tildelt vidtgående privilegier, herunder 24 gårde i Store Magleby.

Kortet illustrerer udmærket, hvordan Amager i fortiden var typisk dansk bondeland. Store Magleby kaldtes også Hollænderbyen, Dragør var præget af skippere og søfart, mens resten var små landsbyer med gårde og huse.

Læs mere om "Hollænderne på Amager" på <https://immigrantmuseet.dk/migrationshistorien/hollaenderne-paa-amager/>.

Spørgsmålet melder sig derfor: Har vi hollandske aner?

Jeg har valgt to simple parametre til at belyse spørgsmålet.

1. Findes der aner til os født i Store Magleby

2. Findes der aner med hollandske navne

(Trein, Aght, Aff, Ehm, Marchen, Griet, Tönnes, Gerdt, Jan, Crilles, Claes, Cornelis)

Ja, vi har masser af Hollandske aner.

Jeg har fundet omkring 500 personer fra vores Amager-familie. Af de 500 er 125 født i Store Magleby og 70 bærer hollandske navne.

Assimilationen gik langsomt, men efter et par hundrede år blev det mere og mere almindeligt med blandede ægteskaber. Vores etnisk danske familie kom dels fra Maglebylille og Tårnby. Fra midten af 1800-tallet rykkede vores nære familie tættere på Hovedstaden. Omkring år 1900 var vi knap 100 personer i området Sundbyøster.

I denne meget korte beretning har jeg ikke nævnt Alice og Allan's mormor Petrea Nicoline Vilhelmine Kleis. En interessant dame, som døde længe inden Alice og Allan blev født. Mormor var født i nærheden af Søerne i København. Forældrene var flyttet fra Nordjylland og boede først ved Sortedamsøen, dernæst på Frederiksberg og endelig på Amager. De boede i Sundbyøster, ikke langt fra det sted vores farfar Peter Petersen voksede op. Den historie følger længere fremme i teksten.

Jeg vil i min beretning om vore aner fra Amager tage udgangspunkt i min morfar Peter Petersen.

Fotoet er taget omkring 1894, hvor Peter og Nicoline netop har mødt hinanden.

Peter Petersen blev født i 1865 i et hus i Sundbyøster i Tårnby Sogn. Faderen var skibstømrer Hans Petersen (1838-1900), moderen Kirsten Jansen (1838-1917), begge født i Tårnby Sogn¹. Hans og Kirsten blev gift i 1862. De slog sig ned i et hus i Sundbyøster, nærmere betegnet på Frederik den Syvendes Gade nr.22². Her blev deres 8 børn født, og her boede flere generationer de næste 50 år. Peter Petersen og flere af hans søskende kom desuden til at bo i nærheden med deres familier, og der må have udspillet sig et rigt familieliv i Sundbyøster. Frankrigsgade, Fehmernsgade, Prøvestens Allé, Samosvej, Torvegade, Amagergade, Sognefjordsgade og Brydes Allé er gadenavne jeg er stødt på.

Peter Petersen blev udlært som snedkersvend og hans arbejdsliv kom til at foregå på Sundby Maskinsnedkeri, hvor han blev værkfører.

Som 26 årig blev Peter i 1891 gift med Caroline Amalie Christensen i Sundby Kirke. De fik en søn i 1892, men i forbindelse med fødslen døde Caroline Amalie. Barnet blev døbt Emil Laurids, men han nåede kun at blive et halvt år gammel.

Tvillingebyerne Sundbyøster og Sundbyvester var i 1860 ikke større, end at alle kendte hinanden. Anderledes 30 år efter, hvor Amager med dens nærhed til København, ikke kunne undgå en voldsom udvikling. Alligevel kendte man hinanden, ikke mindst hvis man var fagfæller. En kilometer fra Spaniensgade lå

Fehmernsgade, og her boede snedkermester Kleis med familie, heriblandt datteren Nicoline. Det var min mormor med det flotte navn Petrea Nicoline Vilhelmine Kleis. Hun blev som tidligere nævnt født i København inde ved Søerne i 1870, og Peter og Nicoline blev gift i november 1893.

De får i perioden 1894-1912 6 børn, men vi husker kun de 5 søstre, idet den eneste dreng døde ½ år gammel. Valborg, Edith, Agnethe, Ida og Vita (vores mor) har alle fyldt i vores liv.

Peter og Nicoline købte hus på Prøvestens Allé 12 i Sundbyøster i år 1900. Indtil da havde de boet hos Nicolines forældre. Det var en villa i 2 plan med yderligere udnyttet loftetage. Familien boede i stueetagen, mens 1.salen og

¹ Hans Petersens bedsteforældre er alle fire svenskfødte

² Frederik den Syvendes Gade skiftede i 1901 navn til Spaniensgade

"kvisten" var lejet ud. Økonomien skulle hænge sammen. Her voksede pigerne op i trygge rammer. Et typisk håndværkerhjem, og dog. Nicoline var også fra et håndværkerhjem, men hun havde en udpræget kreativ og musikalsk side. Den gav sig udslag i ambitioner på pigernes vegne. Især Edith og Agnethe var dygtige på henholdsvis klaver og violin. Agnethe opnåede debutkoncert i Oddfellow-palæet i Bredgade. Alle pigerne var velbegavede og musikalske, men måske født i et forkert århundrede. Giftes og have børn, det var traditionen. I dag var det nok gået dem anderledes rent karrieremæssigt. Yderligere oplysninger om hvad der skete for de fem søstre findes på familienterp.dk

Vi skal tilbage i tiden, tilbage til Peter Petersens aner, og se om vi kan finde nogle hollændere.

Anetavler har det med at være fuldstændig uoverskuelige for alle andre end forfatteren. Fra mit slægtsprogram har jeg flere muligheder for udskrifter. Jeg har valgt to typer, som vi kan kalde henholdsvis den korte model og den udvidede model.

Den korte model kommer i to udgaver:

Peter Petersens aner tre generationer tilbage. Vi skal to generationer tilbage, før Store Magleby og hollandske navne dukker op.

Der er en kort model mere og den viser Peter Petersens moder Kirsten Jansens aner 4 generationer tilbage. Her ser vi mange hollandske navne.

Det er altså på mødrene side, at vi ser den stærkeste hollandske repræsentation.

Den udvidede anetavle model giver mulighed for at få mange flere detaljer med.

Det helt store hollandske udtræk kommer dog først ved at studere hjemmesiden familienterp.dk

Petrea Nicoline Vilhelmine Kleis aner.

Peter Petersen (1865-1950) var snedker af profession og boede i Sundbyøster. Han kender selvfølgelig sine fagfæller i nabolaget. I slutningen af 1870'erne var snedker Christian Vilhelm Kleis flyttet fra Frederiksberg til Sundbyøster med sin hustru Maren Hedegaard Riis og 2 børn. Det ældste af børnene er Nicoline (1870 -1925) og herefter blot kaldet Nicoline.

Christian Vilhelm (1840-1913) og Maren (1834-1902) var født i

henholdsvis Aalborg og Thisted. Christian var snedker, ligesom tre af hans fire brødre. Tre af de fire tog til København i 1860'erne.

Maren tager også til København i 1860'erne, måske sammen med den søster Mette Marie, som senere var en fadderne ved Nicolines lillebroder Ole Otto's barnedåb.

Christian Vilhelm og Maren bev gift i 1868. I tidens løb har jeg dem på tre adresser: Sortedamsgade (i dag Sortedams Dossering) på Østerbro, Vodroffsvej på Frederiksberg og Fortunvej (i dag Fehmernsgade) i Sundby på Amager.

Christian Vilhelm og Maren får to børn, Petrea Nicoline Vilhelmine og Ole Otto. Nicoline født på Østerbro, Ole på Frederiksberg. Begge er konfirmeret i Sundby Kirke.

I mange familier cirkulerer der historier med mere eller mindre reel baggrund. Min mormor og til dels hendes fem døtre kunne godt betegnes med et eksotisk "sydlandsk" udseende. Mørkhårede og med mørke øjne. Var der mon sydlændinge eller sågar zigeunere blandt anerne? Den myte er punkteret, som det fremgår af anetavlen.

Til gengæld er det et faktum, at Christian Vilhelms fædrene ophav er en smule mystisk. Christiane Schou har som udlagt barnefader angivet købmand Christian Wilhelm Carlsen af Lübek. Noget tyder på, at den herre er fri fantasi.

Christine var på det tidspunkt i huset som tjenestepige hos en oberst Grüner.

Oldefader Christian Wilhelm Carlsen skiftede efternavn, da Christiane giftede sig med snedkermester Christian Kleis i 1841.

Som børn var vi ofte med mor på besøg hos hendes fire søstre. Jeg syntes det var nogle fine damer. De var musikalske, og de fleste steder hang en violin på væggen og der stod et klaver på gulvet. Læg dertil alle historierne om koncerter og fotografierne af pigerne i balletskrud. "En yndig tid" og om søndagen gik de tur på Volden.

Alt dette tilskriver jeg min mormor, som jeg aldrig har kendt, men som måtte være meget kultiveret og komme fra en fin og velhavende familie. Snedkermesteren har heller ikke været en hvem som helst. Han er repræsenteret i en bog om dansk møbelkunst 1800-1900.

Sådan var virkeligheden efter min vurdering dog slet ikke. Jo, stor cadeau til Nicoline og hendes ambitioner på døtrenes vegne, men økonomien har været beskeden. Det lyder solidt med så mange snedkersvende og snedkermestre i familien, men maskinerne var på vej.

Alligevel formåede de at ligne en million, når de gik tur og pigerne blev altid beundret, hvor de kom.

Nicoline blev gift med Peter Petersen i 1893 og er Peters anden hustru. Hans første kone Amalie, døde i barselsseng og barnet døde et halvt år efter på et børnehjem. Peter og Amalie boede i Frankrigsgade, men Peter flytter nu ind hos sine svigerforældre, da han bliver gift med Nicoline. Det var på Fortunvej 3 i Sundby, og her blev deres første to børn, Valborg og Edith født. 7 år boede de hos Nicolines forældre, inden de købte et hus på Prøvestens Allé 12. Her blev de næste 3 piger født. En dejlig villa, som stadig eksisterer.

I denne korte beretning om Nicolines aner, skal denne lille anekdote med. Nicoline er opkaldt Nicoline efter sin mormor Nicoline Schophuss (1809-1893). Denne Nicoline er født i Thisted, men hendes far Jens Christian Schophuss (1785-1824) var født i København. Jens Christians fader hed Peder Jensen Schophuss, og han var the og kaffehandler i Løngangstræde i København. Hustruen Johanne Nielsdatter døde i 1787 og the og kaffehandleren i 1788. Tilbage stod 3 mindreårige børn, nu moder og faderløse. Løsningen blev den, at børnene kom til Thisted hos en gren af Johannes familie.

Det mellemste barn Jens Christian Schophuss blev morfar til min mormor Nicolines mor Maren Hedegaard Riis, som tog til København som ung. Nicoline er således en fin blanding af København og Thisted.

Det kan anbefales at have anetavlen ved siden af når ovenstående læses.

Herefter følger på de næste sider den korte anetavle med udgangspunkt i Nicoline og derefter den detaljerede.

På fotografiet ses Nicolines broder Otto, Edith, Nicoline, Valborg og Peter. Dengang i 1911 var det en almindelig fritidsadspredelse at promenerer i sit fineste tøj på Christianshavns vold.

Fotografiet til højre viser Nicoline med Agnethe, Ida og Vita

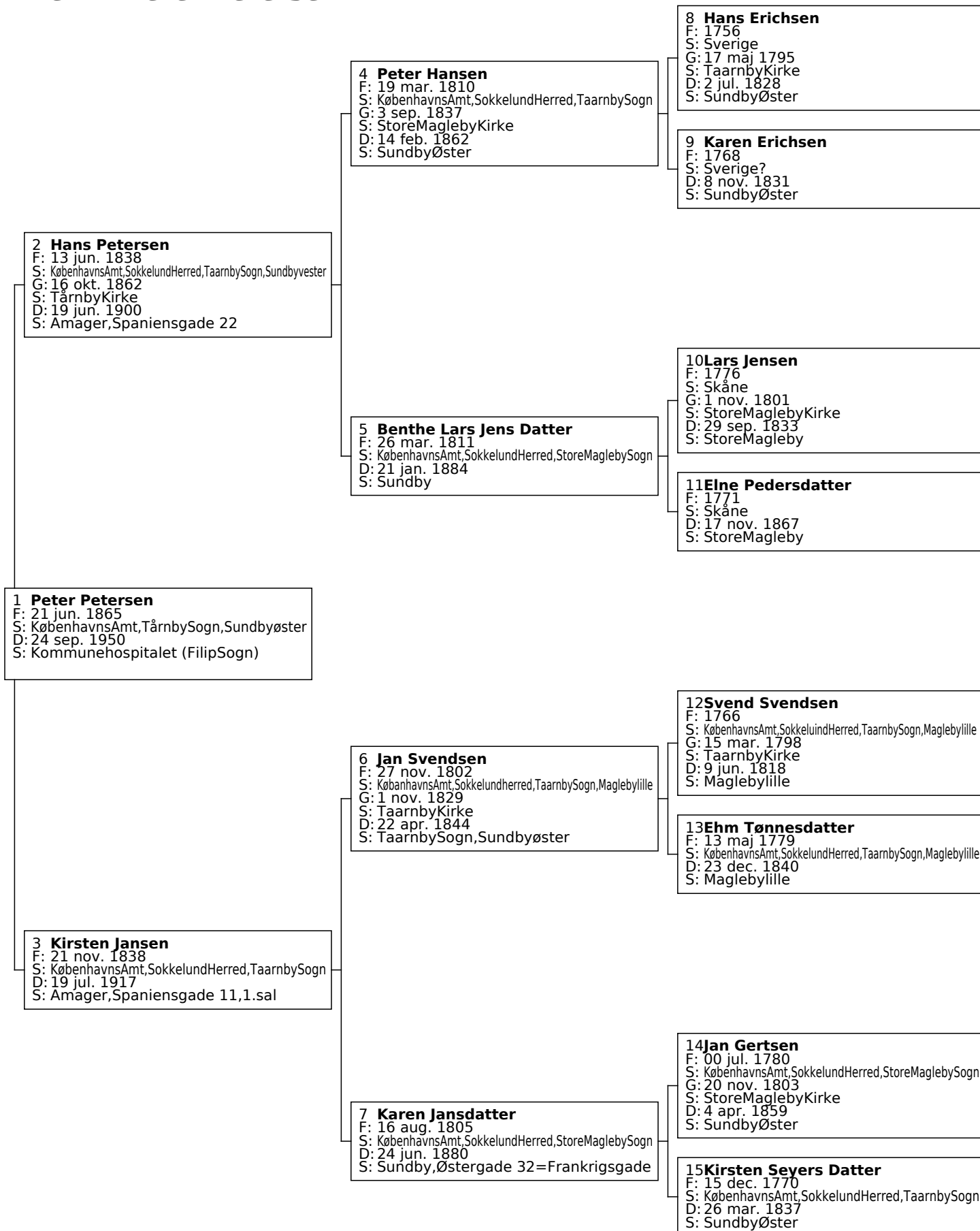
Fotografiet her viser familien på Prøvestens Allè 12 i 1911, året før vores mor Vita blev født.

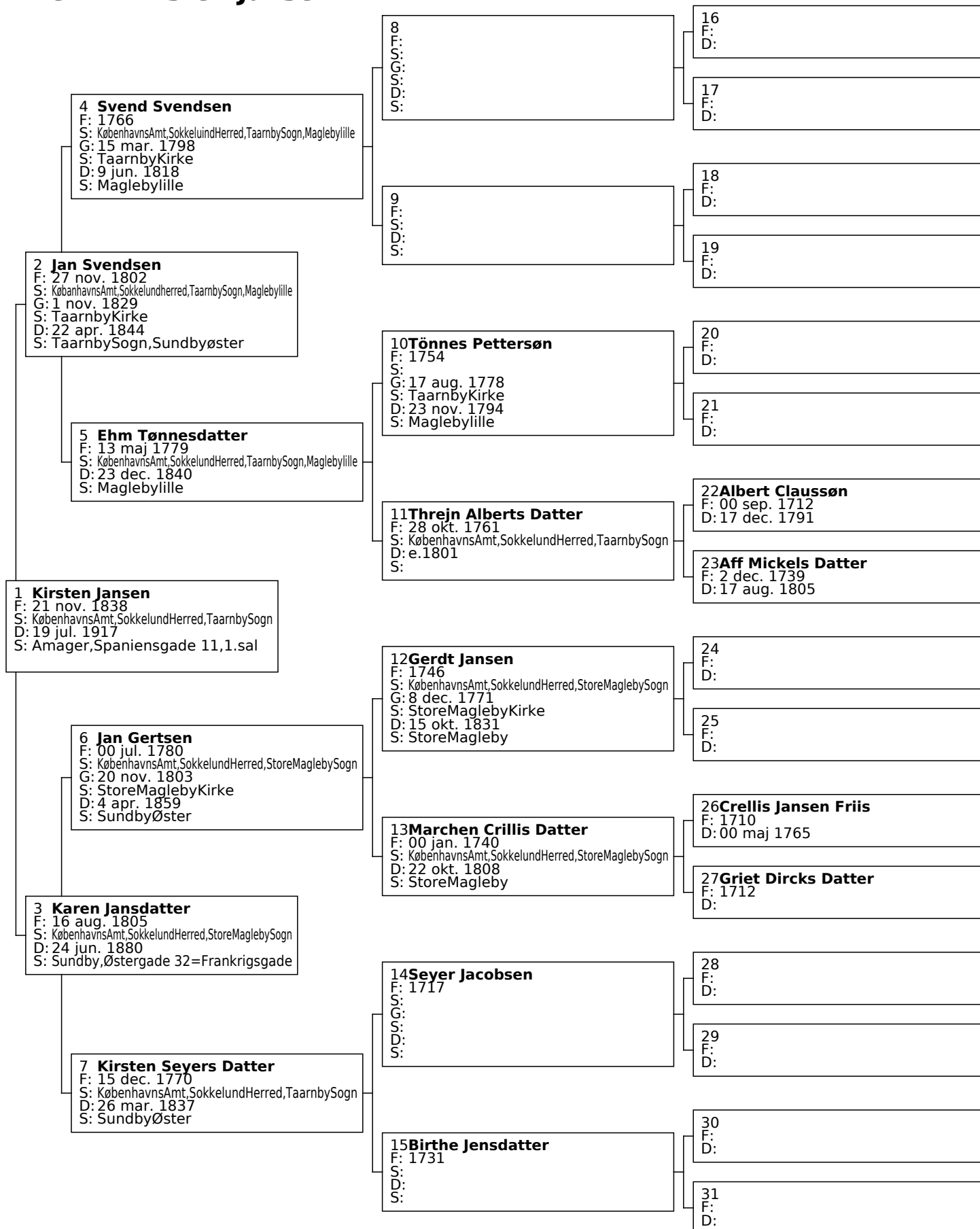
Fotografierne herunder er fra 1950 og viser Peter Petersen med familie.
Først med datter Edith, svigersøn Edvard og niece Kamma.
Dernæst med datter Vita, svigersøn Henry, niece Alice og nevø Allan.

Aner til Peter Petersen

Aner til Kirsten Jansen

Aner til Petrea Nicoline Vilhelmine Kleis

